ئەييۇب ئەلەيھىسسالام

ئىنسانلار بەكمۇ سەۋرچان كىشىلەرنى: «ئەييۇبتەك سەۋرچان» دېيىشىدۇ. ئەييۇب ھەر تىل، ھەر دىن ۋە ھەر مەدەنىيەتتە سەۋر ـ تاقەتنىڭ ئۆرنىكى بولغانىدى.

ئۇلۇغ الله بەندىسى ئەييۇبنى قۇرئاندا مۇنداق ماختىغانىدى:

﴿بىز ئەييۇبنى ھەقىقەتەن سەۋرچان بايقىدۇق، ئۇ نېمىدېگەن ئوبدان بەندە! ھەقىقەتەن ئۇ (الله غا) تەۋبە بىلەن يۈزلەنگۈچىدۇر﴾.[1]

ئەييۇب زىكىر قىلىش، شۈكۈر قىلىش ۋە سەۋر قىلىش ئارقىلىق داۋاملىق الله غا يۈزلىنەتتى. سەۋر قىلىشى ئۇنىڭ قۇتۇلۇش سەۋەبى ۋە الله نىڭ ئۇنى ماختىشىنىڭ ھېكمىتى ئىدى.

قۇرئاندا ئۇنىڭ نېمە كېسەلگە گىرىپتار بولغانلىقى بايان قىلىنمايدۇ. ئەپسانىلەردە ئۇنىڭ كېسىلى ھەققىدە بىر مۇنچە رىۋايەتلەر بار. ئۇنىڭ ئىنسانلار سەسكىنىدىغان ۋە ئۇنىڭدىن قېچىشىغا سەۋەب بولغان بىر خىل تېرە كېسىلىگە گىرىپتار بولغانلىقىمۇ رىۋايەت قىلىنىدۇ.

تەۋراتنىڭ ئەييۇب ھەققىدىكى قىسسىسىدە مۇنداق يېزىلغان:

شەيتان رەببىنىڭ ھۇزۇرىدىن چىقتى ۋە ئەييۇبنىڭ بەدىنىنى يارا ـ يېرىڭ بىلەن تولدۇرىۋەتتى (3 ـ بەت).

شۇ قىسسىدە يەنە ئەييۇب ئەلەيھىسسالامنىڭ مۇنداق دېگەنلىكى بايان قىلىنىدۇ: چۈنكى ئۇ نېنىمغا ئوخشاش ماڭا ۋايسىراش كېلىدۇ. نەپسىم سۇدەك تۆكۈلىدۇ.

ئۆز ھاياتىمدىن نەپرەتلەندىم. دەرتلىرىمنى ھاقارەتلىدىم. كۆڭلۈم ئازابى ئىچىدە سۆزلەۋاتىمەن (10 ـ بەت).

بۇلارنىڭ ھەممىسىنى توغرا دەپ قوبۇل قىلمايمىز. بۇلارنى شائىرلارنىڭ ئۇنىڭ تىلى ئارقىلىق بايان قىلغان ۋە ئۇلارنىڭ ئۇنىڭ ھېس ـ تۇيغۇلىرىنى تەرىپلىگەندە، سەل ئاشۇرۇۋەتكەن بىر خىل سەنئەت ئەسەرلىرى دەپ قوبۇل قىلىمىز.

مەن يىغلىسام، كۆز ياشلىرىم نۇھنىڭ توپاندەك ئاقىدۇ، ئىبراھىمنىڭ ئاتەشى مېنىڭ قەلبىمنىڭ ئاتەشىگە ئوخشايدۇ. ئىڭرىمىغان بولسام، كۆز ياشلىرىم مېنى بوغۇپ قوياتتى. كۆز ياشلىرىم بولمىغان بولسا، ئالغان ھەر بىر نەپىسىم مېنى كۆيدۈرىۋەتكەن بولاتتى.

يۇقىرىدىكى ئىككى بېيىتتا ئىبنۇل فارىد تۇيغۇلىرىنى ئاڭلاتماقتا.

---

[1] سۈرە ساد 44 ـ ئايەتنىڭ بىر قىسمى.

ئۇ، كۆز ياشلىرىنىڭ نۇھنىڭ توپاندىمۇ كۆپ ياكى شۇنچىلىك ئىكەنلىكىنى بايان قىلماقتا. يەنە ئۇنىڭ ھەۋەسىنىڭ ئاتەشى ئىبراھىم تاشلانغان ئاتەشكە ئوخشىتىلماقتا.

مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى ھەقىقەتلەر بابىدا ئېتىبارغا ئېلىنمايدىغان ئەدەبىيات ۋە سەنئەت قارىشىدىن باشقا قىممىتى بولمىغان، ئوقۇرمەنلەرنى سېھىرلەش ئۈچۈن قوللىنىلىدىغان بىر خىل سەنئەت شەكلىدىن ئىبارەتتۇر، خالاس.

تەۋراتنىڭ تەسۋىرىگە قاراڭ:

شەيتان رەببىنىڭ ھۇزۇرىدىن چىقتى.

بىز مۇسۇلمانلار: «اللہ ئادەم ئەلەيھىسسالامنى ياراتقان چاغدىلا، شەيتاننى ھۇزۇرىدىن چىقىرىۋەتكەن» دەپ بىلىمىز.

ئەجىبا، شەيتان قاچانلاردا اللہ نىڭ ھۇزۇرىغا قايتىپ بېرىۋالغاندۇ؟!

بىزنىڭ ئالدىمىزدا تۇرغىنى ماددىي ھەقىقەت ئەمەس، بەلكى بىر ئەدەبىي تەسۋىردىن ئىبارەتتۇر.

ئەييۇبنىڭ كېسىلى نېمە؟ ئۇنىڭ قىسسىسى قانداق ئىدى؟

تۆۋەندىكىلەر ئەييۇبنىڭ كېسىلى ۋە ئۇنىڭ سەۋر قىلغانلىقى ھەققىدىكى ئەڭ مەشھۇر رىۋايەتلەردۇر.

پەرىشتىلەر مەخلۇقات ۋە ئۇلارنىڭ ئىبادەتلىرى ھەققىدە ئۆزئارا پاراڭلاشتى. ئۇلاردىن بىرى:

- پۈتۈن يەر يۈزىدە ئەييۇبتىنمۇ ياخشى بىرى يوقتۇر. ئۇ، ئەڭ ئىمانلىق، اللہ غا ئەڭ كۆپ ئىبادەت قىلىدىغان، نېمەتلەرگە ئەڭ كۆپ شۈكرى قىلىدىغان ۋە ئۇنىڭغا كۆپ دۇئا قىلىدىغان مۆئمىندۇر.

شەيتان قىلىنغان بۇ گەپلەرنى ئاڭلىدى. قىلىنغان سۆزلەر ئۇنى بىئارام قىلمىغانىدى. ئۇ ئەييۇبنى ئازدۇرۇش مەقسىتىدە دەرھال ئۇنىڭ يېنىغا ئۈچتى. لېكىن ئەييۇب بىر پەيغەمبەر ئىدى. ئۇنىڭ قەلبى اللہ قا مەھكەم باغلانغان ۋە ئۇنىڭ سۆيگۈسى بىلەن تولغانىدى. شەيتاننىڭ ئۇنىڭغا كۈچى يەتمەيتتى. شەيتان ئەييۇبنى ئازدۇرۇشتىن ئۈمىدىنى ئۈزۈپ، اللہ قا مۇنداق دېدى:

«ئى اللہ! ساڭا ئىبادەت قىلىۋاتقان ۋە ئۇلۇغلاۋاتقان بەندەڭ ئەييۇب ساڭا سېنى ياخشى كۆرگەنلىكىدىن ئەمەس، بەلكى پەقەت بەزى غايىلىرى ئۈچۈن ئىبادەت قىلىدۇ.

يەنى سەن ئۇنىڭغا مال ـ بايلىق ۋە ئوغۇللارنى بەرگەنلىكىڭ ئۈچۈن ساڭا ئىبادەت قىلىۋاتىدۇ. ئۇ سېنىڭ ئۇنىڭ مال ـ مۈلكىنى ۋە بالىلىرىنى قوغدىشىڭنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئۇنىڭ ساڭا بۇنچە ئىبادەت قىلىشىنىڭ سەۋەبى سېنىڭ ئۇنىڭغا بەرگەن ئۇنچە نېمىتىڭ ئۈچۈندۇر. ئۇ بۇلارنىڭ يوقاپ كېتىشىدىن قورقىدۇ. شۇڭا ئۇنىڭ ئىبادىتى ئارزۇ ۋە

www.munber.org

قورقۇنچ ئۇچۇندۇر. ئۇنىڭ ئىبادىتىغا ئارزۇ ۋە قورقۇنچ ئارىلىشىپ كەتكەن. بۇ، سەمىمىي ئىبادەت ۋە سەمىمىي سۆيگۈ ئەمەس».

رىۋايەتتە مۇنداق دېيىلگەن:

«ئۇلۇغ اللہ ئىبلىسقا: ئەييۇب ئىماندا سەمىمىي، مۆئمىن بىر بەندىدۇر. ئۇنىڭ ئىمانى بىر پارچە چوغ بولۇپ، ئۇنىڭ سەۋر تاقىتى ئەڭ ئۇلۇغ ئۇلگىدۇر. ئۇنىڭ مال - مۈلۈكىنى ساڭا بەردىم. ئۇلارنى خالىغىنىڭچە تەسەررۇپ قىلغىن. ئاندىن نەتىجىگە قارا!» دەيدۇ.

شۇنىڭ بىلەن شەيتانلار ھەرىكەتلىنىپ ئەييۇبنىڭ يەر - زېمىنى، مال - مۈلكى، ئاشلىق - زىرائىتى ۋە نېمەتلىرىنى ۋەيران قىلىۋېتىشتى. ئەييۇب بىردىنلا مال - دۇنيا ئىگىسىدىن ھېچنېمىسى بولمىغان يوقسۇلغا ئايلاندى. شەيتان ئەييۇبنىڭ نېمە قىلىدىغانلىقىنى كۆزىتىشكە باشلىدى. ئەييۇب مۇنداق دېدى: - اللہ ئۇلارنى ماڭا ئارىيەتكە بەرگەنىدى قايتۇرۇۋالدى. ئۇلار مەندىكى ئامانەت ئىدى. ئۇلاردىن ئۇزۇن مەزگىل پايدىلاندۇق. بىزگە شۇنچە نېمەتلەرنى بەرگەنلىكى ئۇچۇن اللہ قا ھەمدى ئېيتىمىز. بۇگۈن ئۇلارنى قايتۇرۇۋالدى. بەرگەندە، ئالغاندا، خۇشاللىقتا، ئازابتا، پايدىلىق ۋاقىتتا، زىيانلىق ۋاقىتتا اللہ غا ھەمدى ئېيتىمىز. ئۇ مۈلۈكنىڭ ئىگىسىدۇر. مۈلۈكنى خالىغان كىشىگە بېرىدۇ. خالىغىنىدىن قايتۇرۇۋالىدۇ. خالىغان كىشىنى ئەزىز، خالىغىنىنى خار قىلىدۇ.

ئاندىن ئەييۇب سەجدە قىلدى. شەيتان مات بولۇپ ھەيرانلىق ئىچىدە قالدى ۋە اللہ نىڭ يېنىغا قايتىپ، مۇنداق دېدى:

- ئى اللہ! ئەييۇبنىڭ نېمەتكە ھەمدى ئېيتىش، بالا - قازاغا سەۋر قىلىش بىلەن كۇتۇۋالغىنىغا قارىغاندا، ئۇ باللىرىغا ئىشىنىۋاتقان ئوخشايدۇ. ئۇ باللىرىنىڭ ياردىمىگە تايىنىپ ماللىرىنى قايتۇرۇۋېلىشنى ئويلاۋاتىدۇ.

رىۋايەتتە يەنە مۇنداق دېيىلگەنىدى:

اللہ ئەييۇبنىڭ باللىرىنى شەيتاننىڭ ئىلكىگە بەردى. شەيتان ئۆينى ئۇلارنىڭ ئۈستىگىلا باستۇرۇپ، ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈۋەتتى.

بۇ قېتىم ئەييۇب رەببىگە مۇنداق دۇئا قىلدى:

- اللہ بەرگەنىدى، يەنە اللہ ئالدى. بەرگىنىدە، ئالغىنىدا، ئازابتا، خۇشاللىقتا، پايدىدا ۋە زىياندا يەنىلا اللہ قا ھەمدى ئېيتىمەن.

ئاندىن ئەييۇب سەجدە قىلدى.

شەيتان يەنە بىر قېتىم مات بولۇپ ھەيرانلىق ئىچىدە قالدى ۋە اللہ نىڭ قېشىغا بېرىپ، اللہ قا:

www.munber.org

- چۈنكى ئەييۇبنىڭ تېنى سالامەت بولغانلىقى ئۈچۈن داۋاملىق سەۋر قىلىۋاتىدۇ.

- ئى الله! ئەگەر مېنى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىنى بىئارام قىلىشقا بۇيرۇساڭ، ئۇ سەۋر قىلىشتىن ۋاز كەچكەن بولاتتى، - دېدى.

يەنە رىۋايەتلەرگە ئاساسلانغاندا:

ئۇلۇغ الله شەيتاننىڭ ئەييۇبنىڭ ۋۇجۇدىدا خالىغانچە ھەرىكەت قىلىشىغا رۇخسەت قىلدى. شەيتان ئەييۇبنىڭ ۋۇجۇدىنى ئۆتمە - تۆشۈك قىلىۋەتتى. ئەييۇب بەدىنى يىرىڭلاپ پارچە - پارچە چۈشۈپ كېتىدىغان بىر خىل تېرە كېسىلىگە گىرىپتار بولدى. ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - بۇرادەرلىرى ئۇنى تاشلاپ كېتىشتى. ئۇنىڭ يېنىدا پەقەت ئايالىلا قالغانىدى.

ئەييۇب سەۋر قىلىش ۋە الله قا شۈكرى ئېيتىشنى داۋاملاشتۇردى. سالامەت ئۆتكەن كۈنلىرى ئۈچۈن الله قا ھەمدى ئېيتتى. شۇنداقلا، الله قا كېسەل بالاسى ئۈچۈنمۇ ھەمدى ئېيتتى. ھەر ئىككى ھال ئۇنىڭ خاراكتېرىنى ئۆزگەرتمىگەنىدى.

شەيتان ئاچچىقىدىن يېرىلىپ كېتەيلا دەپ قالدى. نېمە قىلىشىنى بىلەلمەي قالغانىدى. ئاخىرى بولماي، شەيتانلار ئارىسىدىكى مەسلىھەتچىلىرىنى بىر يەرگە يىغىپ، ئۇلارغا ئۆزى بىلەن ئەييۇب ئارىسىدا بولۇپ ئۆتكەن ئىشلارنى سۆزلەپ بەردى. ئەييۇبنى ئازدۇرۇش ياكى سەۋر - تاقىتىدىن، شۈكۈر - قانائىتىدىن ۋاز كەچتۈرۈۋېتىشتىكى ئۈمىدسىزلىكىنى ئوتتۇرىغا قويغاندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ بۇ ھەقتە قانداق پىكرى بارلىقىنى سورىدى.

شەيتانلاردىن بىرى مۇنداق دېدى:

- سەن ئىنسانىيەتنىڭ ئاتىسى بولغان ئادەمنى جەننەتتىن چىقارغاندا، ئۇنىڭغا قايسى تەرەپتىن يېقىنلاشقانىدىڭ؟

ئىبلىس: ئاھ... سەن ھاۋۋانى كۆزدە تۇتىۋاتىسەن، - دېدى.

ئىبلىسنىڭ ئەقلىگە (ئەقلى بولسا) يېڭى بىر پىكىر كەلدى. ئۇ ئەييۇبنىڭ ئايالىنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭ قەلبىنى ئۈمىدسىزلىك بىلەن تولدۇردى. ئايال ئەييۇبنىڭ يېنىغا كېلىپ مۇنداق دېدى: الله بۇ ئازابنى قاچان سەندىن كۆتۈرىۋېتىدۇ؟ ماللىرىڭ، تۇغقانلىرىڭ، دوستلىرىڭ قېنى؟ ياشلىقىڭ قېنى؟ ئۇ كۈچتۈڭگۈر ھالىڭ قېنى؟

ئەييۇب ئايالىغا: شەيتان سېنى ئازدۇرۇپتۇ. سەن ئۆزەڭنى يوقىتىپ قويغان كۈچلۈك ۋە ئۆلۈپ كەتكەن بالاڭ ئۈچۈن ھەسرەت چەكتىڭمۇ؟ - دېدى.

ئايالى: نېمە ئۈچۈن الله نىڭ ساڭا شىپا بېرىشى، ئۇستۇڭدىن بالانى كۆتۈرۈۋېتىشى ۋە دەرت - ئەلەمىڭنىڭ تۈگىشى ئۈچۈن دۇئا قىلمايسەن؟ - دەپ سورىدى.

ئەييۇب: راھەت - پاراغەتتە نەچچە يىل ياشىدۇق؟

ئايالى : **80** يىل.

ئەييۇب: بۇ بالاغا مۇپتىلا بولغىلى نەچچە يىل بولدى؟

ئايالى: يەتتە يىل بولدى.

ئەييۇب: اللّٰه دىن مەندىن بۇ بالانى كۆتۈرۈۋېتىشى ئۈچۈن دۇئا قىلىشقا خىجىل بولۇۋاتىمەن. بالا ـ قازا ئىچىدە، راھەت ـ پاراغەت ئىچىدە ياشىغاندەك ئۇزۇن ياشىمىدىم. سېنىڭ ئىمانىڭ سۇسلىشىپ كەتتى. اللّٰه نىڭ تەقدىرىگە ۋايسىدىڭ. ئەگەر ئەھۋالىم ياخشىلىنىپ، بۇرۇنقى كۈچۈمگە كېلەلىسەم، سېنى **100** دەررە ئۇرمايدىغان بولسام. بۈگۈندىن ئېتىبارەن سېنىڭ قولۇڭدىن بىر نەرسە يېيىش ـ ئىچىش ماڭا ھارام بولسۇن! سېنى ھېچقانداق ئىشقا بۇيرىمايمەن. يېنىمدىن يوقال! ـ دېدى.

ئايالى كەتتى، ئەييۇب يەنە سەۋر قىلغان ھالدا يالغۇز قالدى. ئۇ، تاغلارمۇ چىدىيالمايدىغان ئېغىر ئازابقا چىداۋاتاتتى. ئاخىرى ئەييۇب زېرىككىنىدىن ياكى ئاچچىقىدىن ئەمەس، بەلكى مەرھەمەت تەلەپ قىلغان ھالدا اللّٰه قا دۇئا قىلدى. اللّٰه دىن ئۆزىگە شىپالىق بېرىشنى تەلەپ قىلدى. اللّٰه مۇ ئۇنىڭ دۇئاسىنى قوبۇل قىلدى.

...

مانا بۇ، ھەزرىتى ئەييۇبنىڭ بېشىغا كەلگەن بالا ۋە ئۇنىڭ سەۋر قىلغانلىقى ھەققىدىكى ئەڭ مەشھۇر رىۋايەتتۇر. بۇنىڭمۇ ئويدۇرما ئىكەنلىكىگە ئىشىنىمىز. چۈنكى بۇ، ئەييۇبنىڭ كېسلى ھەققىدە تەۋراتتا يېزىلغان تېكىست بىلەن ئوخشاش.

شۇنداقلا، ئۇ كونا رىۋايەتلەردە بايان قىلىنغىنىدەك، ئۇنىڭ كېسىلىنىڭ كىشىلەر نەپرەتلەندۈرىدىغان كېسەل ئىكەنلىكىنىمۇ قوبۇل قىلمايمىز. چۈنكى بۇ، پەيغەمبەرلىك ماقامىغا توغرا كەلمەيدىغان بىر ئىش. بىزنىڭ قەتئىي توغرا دەپ قوبۇل قىلالايدىغانلىرىمىز پەقەت قۇرئاندا بايان قىلىنغانلىرىدىن ئىبارەت. پەقەت ئۇ، ئالدى ۋە ئارقىسىدىن ھېچقانداق باتىل يېقىنلىشالمايدىغان ھەقىقەتتۇر.

ئۇلۇغ اللّٰه مۇنداق دېگەنىدى:

﴿ئەييۇبنىڭ قىسسىسىنى بايان قىلغىن). ئۆز ۋاقتىدا ئۇ پەرۋەردىگارىغا: «ھەقىقەتەن مېنى بالا (يەنى قاتتىق كېسەل) ئورىۋالدى، سەن ئەڭ مەرھەمەتلىكسەن» دەپ دۇئا قىلدى. ئۇنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدۇق، ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن بالانى كۆتۈرۈۋەتتۇق، ئۇنىڭغا رەھىم قىلغانلىقىمىز، ئىبادەت قىلغۇچىلارغا ئىبرەت قىلغانلىقىمىز ئۈچۈن، ئۇنىڭغا ئائىلىسىنى ۋە ئۇنىڭغا ئوخشاش بىر باراۋەرنى زىيادە ئاتا قىلدۇق (يەنى ئۇنىڭ ئۆلگەن بالىلىرىنىڭ ۋە يوقالغان ماللىرىنىڭ ئورنىغا بىر ھەسسە كۆپ بالا، بىر ھەسسە كۆپ مال بەردۇق)﴾.[1]

---

[1] سۈرە ئەنبىيا 83 ـ 84 ـ ئايەتلەر.

www.munber.org

يۇقىرىقىلاردىن ئەيۇبنىڭ اللە نىڭ سالىھ بەندىلىرىدىن بىرى ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايمىز. اللە ئۇنى ئۇنىڭ مېلى، ئائىلىسى ۋە بەدىنى بىلەن سىنىدى. مېلى يوقالدى، ئۇ بايلارنىڭ ئەڭ بېيى ئىدى. بىردىنلا پېقىرغا ئايلاندى. ئائىلىسىنى يوقىتىپ قويىدى ۋە يالغۇزلۇقنىڭ تەمىنى تېتىشقا باشلىدى. ۋۇجۇدى ئېغىر ئازابقا مۇپتىلا بولدى. يامان كېسەلگە گىرىپتار بولدى. ئەمما ئۇ بۇلارنىڭ ھەممىسىگە سەۋر قىلدى ۋە ھەمدى ئېيتتى.

كېسىلى ۋە دەرت ـ ئەلىمى ھېچ تۈگىمىگەچكە ھەممەيلەن ئۇنى تاشلاپ كېتىشتى. ئۇ پۈتۈن كۈنلىرىنى كېسەل، ئازاب ۋە يالغۇزلۇق دەردە ئۆتكۈزدى.

ئۇنىڭ ھاياتىنى كېسەللىك، ئازاب ۋە يالغۇزلۇقتىن ئىبارەت ئۈچ نۇقتىغا يىغىنچاقلاشقا بولىدۇ. شۇنداق بولسىمۇ، ئۇ سەۋر قىلىشنى ئۇنۇتمىدى. ئۇنىڭ سەۋر ـ تاقىتى ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەن ئازاب ـ ئوقۇبەتنى يېڭىپ چۈشتى.

بىر كۈنى ئۇنىڭغا شەيتانى پىكىردىن بىرى كەلدى. بۇ پىكىر ئۇنىڭ زېھنىدە قۇترىشقا باشلىدى ۋە ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

ئى ئەييۇب! سەن مەندىن يىراق تۇرغانلىقىڭ ئۈچۈن بۇ ئازاب ـ ئوقۇبەتكە دۇچار بولدۇڭ. بۇ سەۋرىڭدىن بىر كۈن بولسىمۇ ۋاز كەچسەڭ، كېسەل ۋە ئازابىڭ يوقايدۇ، ياخشىلىنىپ قالىسەن.

كىشىلەر ئەييۇب ھەققىدە: ئەگەر اللە ئۇنى ياخشى كۆرگەن بولسا، ئۇنىڭغا بۇ ئازاب ۋە كېسەلنى بەرمىگەن بولاتتى، ـ دەپ سۆز ـ چۆچەك قىلىشقا باشلىدى.

بۇ ئىككى پىكىر ئارقا ـ ئارقىدىن پەيدا بولدى. شەيتان بىرسىگە پەقەت اللە نىڭ ئىزنى بىلەن زىيانكەشلىك قىلالايتتى. ئەمەلىيەتتە اللە تائالا ئىنسانلارغا ئۆز سۆيگۈسىنى ئۇلارغا سالامەتلىك ئاتا قىلغاندىن كېيىنلا بەرمەيدۇ. ئۇلارنى ئۆزى خالىغانچە سىنايدۇ. اللە بىرىشنى ياخشى كۆرگەن بىر بالا ـ قازا بىلەن سىنايدۇ.

شەيتاننىڭ پىكرى خۇددى پاشا ئاچچىقى كېلىپ تۇرغان بىرىنىڭ بېشىدا ئايلانغىنىدەك، ئەييۇبنىڭ قەلبىنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىشقا باشلىدى. ئەييۇب قوللىرى بىلەن بۇ پىكىرنى ئۆزىدىن نېرى قىلىپ، كۈلۈمسىرىگەن ھالدا ئۆز ـ ئۆزىگە مۇنداق دېدى:

ـ يوقال شەيتان! سەۋر قىلىش، شۈكرى ئېيتىش، قۇللۇق قىلىشتىن ھەرگىز ۋاز كەچمەيمەن.

بۇ پىكىر ئۈمىدسىزلەنگەن ھالدا ئەييۇبنىڭ ئەقلىدىن چىقىپ كەتتى. ئەييۇب بەكمۇ ئاچچىقلانغاندى. چۈنكى شەيتان جاسارەتكە كېلىپ، ئۇنىڭ يالغۇزلۇقى، ئازابى ۋە كېسەللىكىدىن پايدىلىنىپ، ئۇنى ئازدۇرماقچى بولغانىدى.

ئەييۇبنىڭ ئايالى كېچىكىپ قالدى ۋە ئەييۇبنىڭ ئاچچىقلانغانلىقىنى كۆردى. ئەييۇبنىڭ ئايالىنىڭ بېشىغا يۈگەكلىك بىر نەرسە بار بولۇپ، ئۇ، ئەييۇبقا ياخشى تائاملاردىن ئېلىپ كەلگەنىدى. ئەييۇب ئۇنىڭدىن تائامنىڭ پۇلىنى نەدىن ئالغانلىقىنى

www.munber.org

سورىدى. ئەييۇب ياخشىلىنىپ قالغاندىن كېيىن ئۇنى يۈز دەررە ئۇرۇشقا قەسەم ئىچكەنىدى.

ئەييۇب بەكمۇ سەۋرچان ئىدى. ئاخشام ۋاقتى بولغاندا بىلدىكى، ئايالى ئۇنىڭغا تائام تەييارلاش ئۈچۈن چاچلىرىنى كەسكەنىدى.

الله نىڭ پەيغەمبىرى رەببىگە دۇئا قىلىش ئۈچۈن تاغلارغا چىقتى. ئۇلۇغ الله ساد سۈرىسىدە مۇنداق دېگەنىدى:

﴿بەندىمىز ئەييۇبنى ئەسلىگىن، ئۇ ئۆز ۋاقتىدا پەرۋەردىگارىغا (ئىلتىجا قىلىپ): «شەيتان ماڭا ھەقىقەتەن جاپا ـ مۇشەققەت ۋە ئازاب يەتكۈزدى» دەپ نىدا قىلدى. ئۇنىڭغا: «پۇتۇڭ بىلەن يەرنى تەپكىن» دېدۇق، ئۇ پۇتى بىلەن يەرنى تېپىۋىدى، سۈزۈك بىر بۇلاق ئېتىلىپ چىقتى. (بىز ئۇنىڭغا) «بۇ يۇيۇنسىمۇ بولىدىغان، ئىچسىمۇ بولىدىغان سوغۇق سۇدۇر» (دېدۇق). بىز ئۇنىڭ (كېسەل ۋاقتىدا ھادىسىگە ئۇچراپ يوق بولغان) ئەھلى ـ ئەۋلادىنى (يېڭىدىن) بەردۇق، ئۇلار بىلەن بىللە بىر باراۋەر ئارتۇق بەردۇق، (بۇ) بىزنىڭ نازىل قىلغان رەھمىتىمىزدۇر، ئەقىل ئىگىلىرى ئۈچۈن ۋەز ـ نەسىھەتتۇر. (ئۇنىڭغا) «قولۇڭ بىلەن بىر باغلام چۆپنى ئېلىپ، ئۇنىڭ بىلەن (ئايالىڭنى) ئۇرغىن. قەسىمىڭنى بۇزمىغىن» (دېدۇق). بىز ئەييۇبنى ھەقىقەتەن سەۋرچان بايقىدۇق، ئۇ نېمىدېگەن ئوبدان بەندە! ھەقىقەتەن ئۇ (الله غا) تەۋبە بىلەن يۈزلەنگۈچىدۇر﴾.[1]

ئەييۇبنىڭ بۇ سۆزىنىڭ مەنىسى نېمە ئىدى؟

﴿«شەيتان ماڭا ھەقىقەتەن جاپا ـ مۇشەققەت ۋە ئازاب يەتكۈزدى» دەپ نىدا قىلدى﴾.[2]

ئەييۇب شەيتانىنىڭ جۈرئەت قىلىپ ئۆزىنى ئازدۇرالايمەن دەپ ئويلىغانلىقىنى الله غا شىكايەت قىلماقتا. ئەييۇب ئۆزىگە كېسەلنىڭ شەيتان تەرەپىدىن يۇقمىغانلىقىغا ئىشىنەتتى. مانا بۇ پەيغەمبەرلەرنىڭ پەزىلىتىگە ۋە خاراكتېرىغا خاس چۈشەنچە ئىدى.

ئۇلۇغ الله ئۇنىڭغا تاغدىكى بۇلاقلاردىن بىرىدە يۇيۇنۇشنى ۋە ئۇنىڭ سۈيىدىن ئىچىشنى بۇيرۇدى.

ئەييۇب يۈگۈرگەن پېتى بېرىپ يۇيۇندى ۋە سۇدىن ئىچتى.

كۆپ ئۆتمەيلا قىزىتمىسى تۆۋەنلەپ، كېسىلىنىڭ پۈتۈنلەي ساقايغانلىقىنى ۋە ئاغرىقىنىڭ توختىغانلىقىنى ھېس قىلدى.

---

[1] سۈرە ساد 41 ـ 44 ـ ئايەتكىچە.
[2] سۈرە ساد 41 ـ ئايەت.

www.munber.org

الله ئەييۇبقا ئۇنىڭ ئائىلىسىنى، شۇنداقلا ئۆز رەھمىتىدىن ئۇلارغا يەنە بىر ھەسسىنى قوشۇپ بەردى. ئەييۇب ئەمدى يالغۇز ئەمەس ئىدى.

شۇنداقلا الله ئۇنىڭغا مال ـ مۈلۈكنى ۋە ئۆز لۇتفىدىن ئۇنىڭغا يەنە بىر ھەسسىنى قوشۇپ بەردى. ئۇ ئەمدى يوقسۇل ئەمەس ئىدى.

ئۇزۇن مەزگىل داۋام قىلغان كېسەلدىن كېيىن سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلگەندى. ئەييۇب الله غا ھەمدى ئېيتتى. ئۇ ساقايغاندىن كېيىن ئايالىنى 100 دەررە ئۇرماقچى بولغانىدى. مانا ئەمدى ساقايدى. الله ئۇنىڭ ئايالىنى ئۇرۇش مەقسىتىنىڭ يوقلىقىنى بىلەتتى. الله ئۇنىڭ قەسىمىنىڭ بۇزۇلماسلىقى ۋە ئۇنىڭ يالغانچى بولۇپ قالماسلىقى ئۈچۈن. ئۇنىڭغا ئەتراپتىن يۈز دانە رەيھان چۆپىنى تۇپلىشىنى ۋە ئۇنىڭ بىلەن ئايالىنى بىر قېتىم ئۇرۇشنى بۇيرىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ سۆزىگە ئەمەل قىلغان ۋە يالغان ئېيتمىغان بولدى.

الله ئەييۇبنى ئۇنىڭ سەۋر ـ تاقىتى ئۈچۈن مۇكاپاتلىدى ۋە قۇرئاندا ئۇنى مۇنداق دەپ ماختىدى:

﴿بىز ئەييۇبنى ھەقىقەتەن سەۋرچان بايقىدۇق، ئۇ نېمىدېگەن ئوبدان بەندە! ھەقىقەتەن ئۇ (الله غا) تەۋبە بىلەن يۈزلەنگۈچىدۇر﴾.[1]

[1] سۈرە ساد 44 ـ ئايەت.